

לקוטי תורה • פרשת במדבר • מאמר 6

והיה מספר בניי כחול הים אשר לא ימד...

”ומספר בני ישראל יהיה כחול הים...”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/bamidbar/6](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/bamidbar/6)

1 והיה מספר בניי [בני ישראל] כחול הים אשר לא ימד ולא יספר והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי.

”ומספר בני ישראל יהיה כחול הים, אשר לא ימד ולא יספר; והיה במקום שייאמר להם: ‘אינכם עמי’, ייאמר להם: ‘בני אל חי.’”

הנה האדם הוא עולם קטן. כמ”ש באדר”נ [באבות דרבי נתן] פל”א וכמו שיש בעולם ד’ יסודות אש רוח מים עפר כך יש בנפש האדם ד’ יסודות.

האדם הוא עולם קטן, כמו שכתוב באבות דרבי נתן, פרק ל”א. וכשם שבעולם יש ארבעה יסודות — אש, רוח, מים ועפר — כך יש בנפש האדם ארבעה יסודות.

[ועיין בעי”ח [בעץ חיים] שמ”א פ”ג [פרק ג’] שד’ יסודות הם ד’ אותיות הוי”ו וכ”כ [וכן כתב] במא”א [במאורי אור] אות ד’ סכ”ד ושהם ג”כ ד’ עולמות אבי”ע [אצילות בריאה יצירה עשיה]].

[ועיינו בעץ חיים, שער מ”א, פרק ג’, שארבעת היסודות הם ארבע אותיות הוי”ו; וכך כתוב גם במאורי אור, אות ד’, סעיף כ”ד, ושם נאמר שהם גם ארבעת העולמות: אצילות, בריאה, יצירה ועשיה.]

וכמ”ש גם את העולם נתן בלבם מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלהים מראש ועד סוף (בקהלת ס”י ג’ י”א) פ”י שהעולם הוא נתן בלבם של בני האדם

וכמו שכתוב: “גם את העולם נתן בלבם, מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלקים מראש ועד סוף” (בקהלת, פרק ג’, פסוק י”א). כלומר, הוא נתן את העולם בלבם של בני האדם,

דהיינו ד’ יסודות שלו וכל העולם תלוי באדם כשיתקן ד’ יסודות שלו בזה הוא מתקן את כל העולם כולו

כלומר, ארבעת היסודות שלו. העולם כולו תלוי באדם: כאשר הוא מתקן את ארבעת היסודות שלו, בכך הוא מתקן את העולם כולו, את כולו.

[ועיין בזהר פ’ מקץ דקצ”ה ע”ב]. ולהבין זה וגם להבין פ”י דקרא מבלי אשר לא ימצא האדם וגו’.

[ועיינו בזהר, פרשת מקץ, דף קצ”ה ע”ב.] כדי להבין זאת, וגם כדי להבין את פירוש הפסוק “מבלי אשר לא ימצא האדם” וגו’:

הנה מקור הנשמות היא כנסת ישראל נקי בשם ארץ. וכמ"ש והארץ הדום רגלי והוא בחיי מלכותו ית' שהיא מקור וחיות כל העולמות.

מקור הנשמות הוא כנסת ישראל, הנקראת בשם "ארץ", כמו שכתוב: "והארץ הדום רגלי". זוהי בחינת מלכותו ית', שהיא המקור והחיות של כל העולמות.

2 וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. כי בא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו כביכול אתמר אנת חכים ולא

בחכמה ידיעא ולית מחשבה תפיסא ביה כלל ולא היו העולמות יכולים להתהוות יש מאין בבחינה זו כמו שנאמר: "מלכותך היא מלכות של כל העולמות". על אין סוף, ברוך הוא, כפי שהוא בעצמותו ובכבודו, כביכול, נאמר: "אתה חכם, אך לא בחכמה ידועה", ו"אין מחשבה תופסת בו כלל"; ולכן העולמות לא היו יכולים להתהוות ממנו בבחינת יש מאין;

אלא הרי הוא לבדו כמו קודם שנברא העולם רק מה שהעולמות חיים וקיימים שנתהוו מאין ליש אלא שהוא לבדו, כמו לפני שנברא העולם. רק העובדה שהעולמות חיים וקיימים, לאחר שהתהוו מאין ליש, היינו בבחי' מלכותו ית' שאין מלך בלא עם שלהיות עם בבחי' נפרד הוא מבחי' מלך משא"כ בשאר מדותיו ית' כמו חכים ולא כו' שהרי הוא לבדו כמו קודם שנברא העולם ואחר שנברא. נובעת ממדרגת מלכותו יתברך, שהרי אין מלך בלא עם: מציאותו של עם כישות נפרדת נובעת מבחינת המלך. לא כך הדבר בשאר מדותיו יתברך, כגון "חכם, אך לא" וכו', שהרי הוא לבדו, כפי שהיה לפני שנברא העולם וכפי שהוא לאחר שנברא.

3 והנה בחיי מלכותו ית' הוא בחינה ומדרגה התחתונה להחיות ולהוות מאין ליש והוא בחיי עלמא דאתגליא ונקי עולם הדבור

והנה, בחינת מלכותו יתברך היא הבחינה והמדרגה הנמוכה ביותר, שתפקידה להחיות ולהוות יש מאין. זוהי בחינת העולם הגלוי, והיא נקראת עולם הדיבור,

כי דבר מלך שלטון שהנהגת המלך הוא ע"פ דבורו שהוא הנראה והנגלה לזולתו. משא"כ המחשבה סתומה.

שכן "דבר מלך שלטון": הנהגת המלך נעשית באמצעות דיבורו, הנראה והגלוי לזולתו. לעומת זאת, המחשבה סתומה.

ודבור מלשון ידבר עמים שעיי הדבור הוא מנהיג ולכן נקרא בחיי מלכותו ית' בשם ארץ שהיא המדרגה התחתונה להיות עם

והמילה "ידבר" היא מאותו שורש של "ידבר עמים", שכן באמצעות הדיבור הוא מנהיג. לכן נקראת בחינת מלכותו יתברך בשם "ארץ", משום שהיא המדרגה הנמוכה ביותר, הנחוצה כדי שיהיה עם.

(עמ"ש בפי מקץ ד"ה ענין חנוכה כארץ הלזו השפלה כו', ועמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בפי וענין שהבריאה היא מאין ליש דהיינו מבחינה שהיא כאין ואפס ע"ש).

(ראו מה שכתוב בפרשת מקץ, במאמר המתחיל "ענין חנוכה", על "כארץ הלזו השפלה" וכו'; וראו מה שכתוב במאמר המתחיל "אחרי ה' אלקיכם תלכו", בביאור המשמעות והענין של בריאה יש מאין, כלומר מבחינה שהיא כאין ואפס; עיינו שם).

וממנה נמשכים הנשמות כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] במשנה ספ"ד דשבת ר"ש [רבי שמעון] אומר כל ישראל כו' וכתוב ואתם תהיו לי ממלכת כהנים (וממלכת הוא לשון פועל יוצא כלומר שממשיכין בחיי מלכותו ית' בגילוי למטה במה שמקבלים עליהם עול מלכות שמים)

וממנה נמשכות הנשמות, כפי שאמרו חז"ל במשנה, בסוף פרק י"ד בשבת: "רבי שמעון אומר: כל ישראל" וכו'. ונאמר: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים". ("ממלכת" היא לשון פועל יוצא; כלומר, הם ממשיכים את בחינת מלכותו יתברך בגילוי למטה, בכך שהם מקבלים עליהם עול מלכות שמים).

ובמא"א [ובמאורי אור] אות מ"ם סס"ב פי' ממלכת כהנים הם מלי דא"א [דאבא ואימא] (ועיי' בזח"ג [בזהר חלק ג] פ' צו דל"ד ע"ב קדושים פ"א א', וברכות פקודי פנ"א קס"ג ב' משפטים פ"ל קמ"ו ג' כי תשא ר"פ מ"ה קנ"ט ב').

ובספר מאורי אור, אות מ"ם, סעיף ס"ב, מבואר ש"ממלכת כהנים" היא מלכות דאבא ואמא. (ועיינו בזהר, חלק ג, פרשת צו, דף ל"ד ע"ב, ופרשת קדושים, דף פ"א ע"א; ובמדרש רבה, פקודי, פרק נ"א, דף קס"ג ע"ב, משפטים, פרק ל', דף קמ"ו ע"ג, וכי תשא, תחילת פרק מ"ה, דף קנ"ט ע"ב).

שהם מבחי' מלכותו ית' ובחי' דבור וכמ"ש ויהי האדם לנפש חיה ות"א [ותרגום אונקלוס] לרוח ממללא הגם שישר אל עלו במחשבה

שהרי הנשמות הן מבחינת מלכותו יתברך ומבחינת הדיבור, כפי שנאמר: "ויהי האדם לנפש חיה", ותרגום אונקלוס מתרגם: "לרוח ממללא", כלומר, לרוח מדברת. ואף על פי שישראל עלו במחשבה,

היינו בשרשן ומקורן שסוף מעשה במחשבה תחלה ה' בחכמה יסד ארץ שיסוד ושורש ארץ היא בבחי' חכמה וסוף מעשה היא בחי' מלכותו ית',

הכוונה היא לשורשם ולמקורם, שכן "סוף מעשה במחשבה תחילה". "ה' בחכמה יסד ארץ", משום שיסודה ושורשה של הארץ הם בבחינת חכמה, ואילו סוף המעשה הוא בבחינת מלכותו יתברך.

(וזהו מ"ש בזה"ב [בזהר חלק ב'] פקודי דרכי"ה ע"ב ת"ח [תא חזי] נשמות איהו קדש כו' עד ואית ליה לבר קדש אחרא ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם).

(וזהו מה שכתוב בזהר, חלק ב, פקודי, דף רכה ע"ב: "כוא וראה: הנשמות, הוא קדוש" וכו', עד "ויש לו מחוץ לו קדוש אחר"; ועיין בפירושו הרמ"ז שם.)

והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה ברכות פ' בראשית ספ"ה שארץ מלשון רצוא.

והנה אמרו חז"ל: למה נקרא שמה ארץ? מפני שרצתה לעשות רצון קונה (במדרש רבה, פרשת בראשית, סוף פרק ה). המילה "ארץ" קשורה למילה "רצוא",

וכמ"ש כי בכה ארוץ גדוד וגם מלשון רצון כלומר שרוצה לעשות רצון קונה, ולהיות לה רצון ותשוקה ממטה למעלה והכל אי' שבחי' כללות נש"י [נשמות ישראל] במקורן ושרשן יש בהם בחי' רצוא ברצון ותשוקה לדבקה בו בא"ס ב"ה

כמו שכתוב: "כי בכה ארוץ גדוד"; והיא קשורה גם למילה "רצון", כלומר, רצונה לעשות את רצון קונה ולהשתוקק לעלות ממלטה למעלה. והכול עניין אחד: כללות נשמות ישראל, במקורן ובשרשן, הן בבחינת רצוא — ברצון ובתשוקה להידבק בו, באין סוף, ברוך הוא.

(ועמ"ש מזה בפ' בראשית בד"ה כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה כו') וכמ"ש ואל אישך תשוקתך (עמ"ש בד"ה והיה לכם לציצת ובד"ה בפ' נסכים),

(ועיין במה שנכתב על כך בפרשת בראשית, במאמר המתחיל "כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה" וכו'). וכן כתוב: "ואל אישך תשוקתך" (עיין במה שנכתב במאמר המתחיל "והיה לכם לציצת", ובמאמר על פרשת נסכים),

והיינו מפני השגתה בהיותה בבחי' ארץ שהיא בחי' המדרגה התחתונה להיות עם ודבר נפרד אשר על כן תכלה אליו ית' בבחי' צמאון, וכמ"ש צמאה

והיינו מפני השגתה, בהיותה בבחינת "ארץ", שהיא המדרגה התחתונה, שבה יש עם ויש מציאות נפרדת; ולכן היא נכספת אליו יתברך בצמאון, כמו שכתוב: "צמאה

לך נפשי כמה לך בשרי לדבקה בו ית' ליבטל וליכלל באור א"ס ב"ה חיי החיים ב"ה ממש כמו שהיתה קודם ירידתה מאור פניו ית'.

לך נפשי, כמה לך בשרי: להידבק בו יתברך, להתבטל ולהיכלל באור אין סוף, ברוך הוא, חיי החיים, ברוך הוא, ממש כפי שהייתה קודם ירידתה מאור פניו יתברך.

ועי' נאמר שלש הנה לא תשבענה כו' ארץ לא שבעה מים (במשלי ס"י ל' ט"ז) פי' מים נקרא בחי' השפעה מלמעלה למטה המחפש בטובו כו'

ועל כך נאמר: "שלוש הנה לא תשבענה" וכו', "ארץ לא שבעה מים" (משלי, פרק ל, פסוק טז). כלומר, "מים" הם בחינת השפעה מלמעלה למטה, "המחפש בטובו" וכו'.

(וזהו כענין מ"ש ויבוא כגשם לנו ועמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים כפי' יערוף כמטר לקחי. ומ"ש מענין גשם בד"ה תורה צוה).

(וזה דומה למה שכתוב: "ויבוא כגשם לנו"; ועיין במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "האזינו השמים", בביאור "יערוף כמטר לקחי"; וכן במה שנכתב על עניין הגשם במאמר המתחיל "תורה צוה").

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ברכות פ' עקב דרצ"ב ג' רבנן אמרי כל הנסים שעשה הקב"ה לישראל לא עשאו אלא על המים כו' ע"ש.

וזהו שאמרו חז"ל במדרש רבה, פרשת עקב, דף רצב ע"ג: "רבנן אומרים: כל הנסים שעשה הקב"ה לישראל, לא עשאו אלא על ידי המים" וכו'; עיינו שם.

ועד"ז יש לפרש ענין יקוו המים אל מקום אחד ופי' אחד היינו מה שהוא אחד בשבעה רקיעים ובארץ ובד' רוחות העולם דהיינו המשכת אלקותו ית' במדות עליונות משא"כ לגבי הקב"ה מצד

בדרך זו אפשר להסביר את עניין "ייקוו המים אל מקום אחד". משמעות המילה "אחד" היא היותו אחד בשבעת הרקיעים, בארץ ובארבע רוחות העולם — כלומר, המשכת אלקותו ית' אל המדות העליונות; ואילו ביחס לקב"ה, מצד

עצמותו ומהותו ית' לא שייך עליו מדת אחד כלל שהרי הוא יחיד ומיוחד כו' כמ"ש במ"א והמשכה זו אל מקום אחד נק' יקוו המים מים יורדים מגבוה כו' ועמ"ש בד"ה וכל העם רואים את הקולות)

עצמותו ומהותו ית', לא שייך כלל לומר עליו שהוא בעל מדת האחדות, שהרי הוא יחיד ומיוחד וכו', כמבואר במקום אחר. והמשכה זו אל "מקום אחד" נקראת "ייקוו המים", [שכן] המים יורדים ממקום גבוה וכו'; ועיינו במה שכתוב במאמר המתחיל "וכל העם רואים את הקולות").

(ועי' בוזח"א [בוהר חלק א] בראשית ד"ח א' ודל"ג א') ועמ"ש מזה בד"ה ששת ימים תאכל מצות ומ"ש

בבה"ז [בביאורי הזהר] פ' בשלח בד"ה עוד י"ל [יש לומר] מאמר הנ"ל באופן אחר

(ועיינו בזהר, חלק א, בראשית, דף יח ע"א ודף לג ע"א). ועיינו במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "ששת ימים תאכל מצות", וכן במה שנכתב בביאורי הזהר, פרשת בשלח, במאמר המתחיל "עוד יש לומר מאמר הנ"ל באופן אחר":

דבחי' ים ובחי' ארץ הוא עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא שבבחי' עלמא דאתגליא הנברא יש ודבר נפרד מאין ליש כנ"ל משא"כ בעלמא דאתכסיא הם כלולים שם בבחינת ביטול כו'

שהבחינה של "ים" והבחינה של "ארץ" הן העולם הנסתר והעולם הגלוי. בעולם הגלוי הנברא הוא יש ודבר נפרד, בבחינת התהוות מאין ליש, כנזכר לעיל; ואילו בעולם הנסתר הם כלולים שם בבחינת ביטול וכו'.

ע"ש באריכות, ונזכר ג"כ בת"א [בתורה אור] פ' בשלח בד"ה אז ישיר משה שזה ענין מ"ש במשה

עיינו שם בהרחבה. עניין זה נזכר גם בתורה אור, פרשת בשלח, במאמר המתחיל "אז ישיר משה", שם מוסבר שזהו פירוש הכתוב על משה,

כי מן המים משיתיהו כו' ע"ש וע"כ ארץ היא צמאה למים ולא שבעה מים כו'.

"כי מן המים משיתיהו" וכו'; עיינו שם. לכן הארץ צמאה למים ואינה שבעה מהם וכו'.

4 ותמיד בחי' זו היא בצמאון למעלה למקורה ושרשה כי נשגב שמו לבדו רק הודו וזיוו של שמו על ארץ

הארה בעלמא

ומדרגה זו צמאה תמיד כלפי מעלה, אל מקורה ושרשה, שכן "נשגב שמו לבדו"; רק "הודו" וזיוו שמו הם "על ארץ", הארה בלבד.

והיא לא שבעה רק תמיד היא בבחי' צמאון זה (וכמ"ש ע"פ אתם נצבים בפ"י למען ספות הרוה את

הצמאה) וכמ"ש לע"ל [לעתיד לבוא] ילכו מחיל אל חיל

והיא אינה שבעה, אלא נתונה תמיד בצמאון זה (כפי שמבואר על [הפסוק] "אתם נצבים", בפירוש "למען ספות הרוה את הצמאה"); וכפי שנאמר על הזמן העתיד לבוא: "ילכו מחיל אל חיל".

כי בא"ס ב"ה כשמו כן הוא אין לו סוף ואין לו תכלה לא שייך שביעה ותמיד כלתה אליו ית' לדבקה בו ממש כי הוא חיי החיים ב"ה ומקורא דכולא,

שכן באין סוף ברוך הוא, כשמו כן הוא: אין לו סוף ואין לו תכלה, ולכן לא שייך בו שובע; והיא נכספת תמיד אליו ית', להידבק בו ממש, שהרי הוא חיי החיים ברוך הוא ומקור הכול,

(ועמ"ש ע"פ אני ישנה בפ"י יונתי ע"ד עיניך יונים שזהו ענין מ"ש עיני האדם לא תשבועה כו' בכל יום יהיו בעיניך כחדשים שלא שבעתן העין ועמ"ש ע"פ בשברי לכם כו' בפ"י ולא תשבועו).

(ועיין במה שכתוב על [הפסוק] "אני ישנה", בפירוש "יונתי" על דרך "עיניך יונים", שזהו עניין הכתוב "עיני האדם לא תשבועה" וכו'; "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים" — דברים שהעין לא שבעה מהם. ועיין במה שכתוב על [הפסוק] "בשברי לכם" וכו', בפירוש "ולא תשבועו").

וכן הוא ג"כ בנפש האדם למטה המשכלת ומתבוננת בה' אחד איך שהוא ית' המחדש בטובו כו' וכך הוא גם בנפש האדם שלמטה, המשכלת ומתבוננת בה' אחד, כיצד הוא ית' "המחדש בטובו" וכו',

ומהווה כל העולמות מאין ליש ממש אשר ע"כ היא ג"כ בחי' ארץ בכחי' רצוא ורצון בחי' צמאון שמיסוד האש כשלהבת העולה מאליה לדבקה בו ית' ולאחבה את הוי'

ומהווה את כל העולמות ממש מאין ליש; ולכן גם היא בבחינת "ארץ", בבחינת רצוא ורצון, בחינת צמאון שמיסוד האש, כשלהבת העולה מאליה, להידבק בו ית' ולאחבה את הוי',

כי הוא חייך ולכן לא שבעה בחי' מים הנ"ל וזהו וגם הנפש לא תמלא (בקהלת ס"י ו').

"כי הוא חייך"; ולכן בחינת המים הנ"ל אינה משביעה אותה. וזהו "וגם הנפש לא תמלא" (בקהלת, פרק ו').

וכמ"ש ברבות שם על פסוק זה וז"ל [וזה לשונו] שהנפש יודעת כל מה שהיא עמלה לעצמה היא עמלה לכך אינה שבעה לא תורה ולא מעשים טובים כו'

וכפי שנאמר שם במדרש רבה על פסוק זה, וזו לשונו: "שהנפש יודעת כל מה שהיא עמלה לעצמה היא עמלה, לכך אינה שבעה לא תורה ולא מעשים טובים" וכו'.

וכ"ה ברבות (פ' ויקרא פ' ד' ע"ש) ובקהלת רבה ע"פ כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא:

וכך הוא גם במדרש רבה (ויקרא רבה, פרק ד; עיין שם), ובקהלת רבה על הפסוק "כל הנחלים הולכים אל הים, והים איננו מלא".

5 קיצור. ענין שהאדם הוא עולם קטן גם את העולם נתן בלבם. דיי [די יסודות] ארץ בחיי אחרונה וע"כ היא בבחי' רצוא ורצון. ארץ לא שבעה מים. ויבא כגשם לנו:

תקציר. הרעיון שהאדם הוא עולם קטן: "גם את העולם נתן בלבם". ארבעת היסודות: "ארץ" היא הבחינה האחרונה, ולכן היא בבחינת רצוא ורצון. "ארץ לא שבעה מים". "ויבא כגשם לנו".

6 ב אך בהיות הנשמה מלובשת בלבוש הגוף הגשמי ונמשך אחר ענינים גשמיים שבעוה"ז. הנה הגוף והעולם הם המעלימים ומסתירים על קדושת נפשו

2. אולם כאשר הנשמה מלובשת בלבוש הגוף הגשמי ונמשכת אחר עניני העולם הזה הגשמיים, הגוף והעולם מעלימים ומסתירים את קדושת נשמתו,

כי עולם מלשון העלם שלא יתפעל ולא יתלהט בנפשו להיות בחיי רצון וצמאון ותשוקה מורגשת בנפש שוקקה,

שהרי המילה "עולם" קשורה למילה "העלם", ולכן האדם אינו מתעורר ואינו מתלהט בנפשו עד שתהיה בו בחינת רצון, צמאון וכיסופים מורגשים, כנפש שוקקה.

(וזהו ג"כ פי' גם את העלם נתן בלבם שפירשו ברכות בקהלת על פסוק זה שהוא לשון העלם כמ"ש זה שמי לעלם כו' ע"ש).

(וזהו גם פירוש "גם את העלם נתן בלבם": [חז"ל] פירשו במדרש רבה על קהלת, על פסוק זה, ש"העלם" הוא מלשון העלם, כמו שכתוב "זה שמי לעלם" וכו'; עיינו שם).

והנה ע"ז נאמר פקדת הארץ ותשוקקיה (בתלים ס"ה ס"ה יו"ד) להיות נפש שוקקה וכמ"ש אני לדודי ועלי תשוקתו.

ועל כך נאמר: "פקדת הארץ ותשוקקיה" (בתהלים, פרק 65, [פסוק] 10), כלומר, שתהיה "נפש שוקקה", כמו שכתוב: "אני לדודי ועלי תשוקתו".

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] בשה"ש [בשיר השירים] רבה על פסוק זה ואין תשוקתן של ישראל אלא לאביהם שבשמים. והיינו ע"י פקדת ארץ היינו המצות שהם פקודי ה'

וחז"ל אמרו במדרש שיר השירים רבה על פסוק זה: "ואין תשוקתן של ישראל אלא לאביהם שבשמים". והיינו על ידי "פקדת הארץ" — כלומר, המצוות, שהן "פקודי ה'",

כי המצות הן נמשכות מרצון העליון רעוא דכל רעוין ושורש המצות הוא בחי' חסד ואהבת ה' אלינו וכמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' (ועמ"ש סד"ה ולא אבה בפי' תצא גבי כי אהבך ה' אלקיך)

שהרי המצוות נמשכות מהרצון העליון, "רעוא דכל רעוין", ושורש המצוות הוא בחינת חסד ואהבת ה' אלינו, כמו שכתוב: "אהבתי אתכם אמר ה'" (ועיינו כמה שכתוב בסוף המאמר הפותח "ולא אבה", בפרשת תצא, בעניין "כי אהבך ה' אלקיך"),

אשר על כן ציונו המצות האלה להיות וימינו תחבקני וזהו כמים הפנים לפנים שע"י קיום המצות שהם מבחי' מים עליונים ולמעלה מבחי' הים

ולכן ציווה אותנו במצוות האלה, כדי שיהיה "וימינו תחבקני". וזהו "כמים הפנים לפנים": באמצעות קיום המצוות, שהן מבחינת מים עליונים ולמעלה מבחינת "ים",

שהרי הים הוא מבחי' מים תחתונים שמתחת לרקיע דאע"ג [דאף על גב] שהוא עלמא דאתכסיא הנה ידוע מענין יוצר אור ובורא חשך שבחי' בריאה נקי העלם ועלמא דאתכסיא

שהרי הים הוא מבחינת מים תחתונים, שמתחת לרקיע. ואף על פי שהוא "עלמא דאתכסיא", ידוע מעניין "יוצר אור ובורא חושך" שבחינת בריאה נקראת העלם ו"עלמא דאתכסיא",

כמו בחי' מחשבה ויצירה נקי עלמא דאתגליא בחי' דיבור כמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב וכ"ז [וכל זה] הוא מתחת לרקיע ופרסא שבין אצילות לבריאה

כמו שבחינת מחשבה נקראת עלמא דאתכסיא, כך יצירה נקראת עלמא דאתגליא, העולם הגלוי, בחינת דיבור, כפי שמבואר במאמר המתחיל "מי מנה עפר יעקב"; וכל זה נמצא מתחת לרקיע ולפרסה שבין אצילות לבריאה.

אבל המצות שהן מבחי' אצילות הן מים עליונים שמעל לרקיע וזהו יערוף כמטר לקחי ועי"ז מתעורר ג"כ בנפש האדם רצון העליון שבנפש לאהבת ה'

אבל המצוות, שהן מבחינת אצילות, הן המים העליונים שמעל לרקיע; ועל כך נאמר: "יערוף כמטר לקחי". ועל ידן מתעורר גם בנפש האדם הרצון העליון שבנפש לאהבת ה'.

(וכמ"ש ענין זה במ"א ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות ובד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו גבי ואת מצותי תשמרו וע"פ כי תצא).

(וכפי שמבואר עניין זה במקום אחר, על הפסוק "וידבר משה אל ראשי המטות", ובמאמר המתחיל "אחרי הוי' אלקיכם תלכו", בעניין "ואת מצוותי תשמרו", וכן על הפסוק "כי תצא").

גם פקדת לשון פקידת עקרה. וכמ"ש וה' פקד את שרה כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] (פ"ק [פרק קמא] דתענית ד"ח ע"ב).

"פקדת" היא גם לשון פקידת עקרה, כפי שנאמר: "וה' פקד את שרה", כמו שאמרו חז"ל (תענית, פרק א, דף ח ע"ב).

כי בזמן שאין בהמ"ק [בית המקדש] קיים נקרא כנס"י [כנסת ישראל] בשם עקרה לא ילדה דהיינו שאין לה בחי' לידה והתגלות האהבה לה' רק שהאהבה היא מסותרת בבחי' עיבור והעלם

כי בזמן שבית המקדש אינו קיים נקראת כנסת ישראל "עקרה לא ילדה", כלומר, אין בה בחינת לידה וגילוי של אהבה לה'; האהבה נשארת מסותרת, בבחינת עיבור והעלם.

וזהו בחי' עקרה (ועמ"ש בפ' משפטים ע"פ לא תהיה משכלה ועקרה ובפ' תזריע ד"ה שוש תשיש ותגל העקרה).

וזוהי בחינת "עקרה". (ועיינו כמה שנכתב בפרשת משפטים על הפסוק "לא תהיה משכלה ועקרה", ובפרשת תזריע במאמר המתחיל "שוש תשיש ותגל העקרה").

אך ע"י המצות פקדת להיות גילוי האהבה (ועמ"ש ע"פ אני ישנה בפ' קול דודי דופק פתחי לי וע"פ אלה פקודי המשכן), ועד"ז

אך באמצעות המצוות "פקדת", כדי שהאהבה תתגלה (ועיינו כמה שנכתב על הפסוק "אני ישנה", בביאור "קול דודי דופק פתחי לי", וכן על הפסוק "אלה פקודי המשכן"). ועל דרך זו

נתקן ענין התפלה וקודם התפלה ממשיכים עליו מצות ה' בטלית ותפילין שכל תפלה היא בחי' לידת המוחין וחבלי לידה הם הוידויים סלח לנו.

נתקנה התפילה; ולפני התפילה ממשיכים על האדם את מצוות ה' באמצעות טלית ותפילין. שכן כל תפילה היא בחינת לידת המוחין, וחבלי הלידה הם הוידויים "סלח לנו".

ויענך ע' [עיינן] קלין דיולדה כו' (עמ"ש בפ' וארא בד"ה לכן אמור) והמוחין הם אהבה ויראה היינו להיות אהוי"ר [אהבה ויראה] מתגלה בנפש האדם ע"י היגיעה בתפלה בכל אדם לפי בחינתו ומדרגתו

ו"יענך" — שבעים הקולות של היולדת וכו' (ראו מה שנכתב בפרשת וארא, במאמר המתחיל "לכן אמור"). והמוחין הם אהבה ויראה; כלומר, שאהבה ויראה יתגלו בנפש האדם באמצעות העמל בתפילה, אצל כל אדם לפי בחינתו ומדרגתו.

וזהו ותשוקקיה שעייז נעשה בחיי נפש שוקקה ממטה למעלה בתפלה כי פקדת ממעלה למטה ותשוקקיה ממטה למעלה ועייז רבת תעשרנה פלג אלקים מלא מים

וזהו "ותשוקקיה": על ידי כך נעשית הנפש נפש שוקקה, העולה מלמטה למעלה בתפילה. שכן "פקדת" היא מלמעלה למטה, ו"ותשוקקיה" היא מלמטה למעלה. ועל ידי כך "רבת תעשרנה פלג אלקים מלא מים".

(ע' [עייז] מענין פלג פ"ק [פרק קמא] דתענית שם וברכות בראשית פרשה ד' ובערוך ערך קבה ובמא"א [ובמאורי אור] אות פ' ססעי [סוף סעיף] י"א ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] [מהאריז"ל] [מהאריז"ל] זכרוננו לברכה] בתלים ע"פ זה).

(ראו בענין "פלג" את פרק א' בתענית שם; ואת מדרש רבה, בראשית, פרשה ד'; ואת הערוך, ערך קבה; ואת מאורי אור, אות פ', סוף סעיף י"א; ואת ליקוטי תורה של האריז"ל על תהילים, על פסוק זה.)

והענין כי אלקים הוא בחיי הצמצום והסתר פנים דהיינו בזמן שהמוחין שהם אהוי"ר [אהבה ויראה] הם בעלמא דאתכסיא.

והענין הוא, שאלקים הוא בחינת הצמצום והסתר הפנים, כלומר, זמן שבו המוחין, שהם אהבה ויראה, נמצאים בעלמא דאתכסיא.

אך עיי שפקדת הארץ ותשוקקיה נעשה פלג אלקים כי שם אלהים מתחלק ונעשה מיי אליה שבחיי עלמא

אך על ידי "פקדת הארץ ותשוקקיה" נעשה "פלג אלקים", שכן שם אלקים מתחלק ונעשה "מיי" ו"אלה", כך שבחינת העולם

דאתגליא הנקרא בשם אלה אינה מסתתרת ומתעלמת ונכללת במקורה בתוך עלמא דאתכסיא הנק' בשם מיי והוא פיי שם אלהים כנודע מזוה"ק [מזוהר הקדוש] (בהקדמה דף ב' ע"א)

המתגלה, הנקרא בשם "אלה", אינו מסתתר ונעלם ונכלל במקורו בתוך עלמא דאתכסיא, הנקרא בשם "מיי"; וזהו פירוש שם אלקים, כידוע מהזוהר הקדוש (בהקדמה, דף ב' ע"א),

אלא יצא ממקורה מהעלם אל הגילוי להיות בחיי עלמא דאתגליא ונתחלק שם מיי משם אליה הן ששה קצוות אשר כל אחד ואחד כלול מכולם כו'

אלא יצא ממקורו, מן ההעלם אל הגילוי, ונעשה בחינת עלמא דאתגליא; והשם "מיי" נפרד מן השם "אלה". אלה הם ששת הקצוות, שכל אחד ואחד מהם כלול מכולם וכו',

כמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן והיינו להיות התגלות אהבה ויראה בגילוי הלב ונעשה מלא מים.

כמו שנאמר במאמר המתחיל "אלה פקודי המשכן". והיינו, שתתגלה האהבה והיראה בלב, ואז נעשה "מלא מים".

(והוא ענין המשכת וגילוי החסדים מהעלמם וכיסויים ביסוד אימא הנקי פלג וזהו ענין וימינך מקרב חוקך כלה חיקך קרי כמ"ש במ"א ע"פ ואהיה אצלו אמון וזהו נהר פלגיו ישמחו עיר אלקים)

(זהו ענין המשכת החסדים וגילויים מתוך ההעלם והכיסוי שלהם ביסוד אמא, הנקרא "פלג". וזהו ענין "וימינך מקרב חוקך כלה" — קוראים "חיקך", כפי שמבואר במקום אחר על הפסוק "ואהיה אצלו אמון"; וזהו "נהר פלגיו ישמחו עיר אלקים".)

(בתלים ס"י מ"ו ה') ועיין מזה בזח"ב [בזהר חלק ב'] משפטים צ"ח ב' הם המשכת והשפעת המצות שהם אורות עליונים אשר ירדו ונתגשמו בענינים גשמיים כמו ציצית של צמר ותפילין על הקלף

(בתהילים, פרק 46, [פסוק] 5); וראו בענין זה זוהר, חלק ב, משפטים, [דף] 98ב. [המים] הם המשכתן והשפעתן של המצוות, שהן אורות עליונים שירדו והתלבשו בדברים גשמיים, כגון ציצית של צמר ותפילין על קלף,

כמו מים שיורדים ממקום גבוה לנמוך והמים הם שמצמיחים כל מיני תענוג, כך המצות הם מצמיחים האהבה והיראה שבנפש להיות לה רצון וצמאון ונפש שוקקה

כמו מים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך, והמים הם המצמיחים כל מיני תענוגים, כך המצוות מצמיחות את האהבה והיראה שבנפש, כך שיהיו לה רצון וצמאון ונפש שוקקה.

(ופי' רבת תעשרנה פי' ברבות בחקותי ס"פ ל"ה אחד לעשרה כו' ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה בפסוק אני לדודי ועלי תשוקתו פי' לשון עשירות והיינו כמ"ש ברע"מ [ברע"א מהימנא] ר"פ תשא העשיר דא עמודא דאמצעיתא מפני שתפארת עולה עד הכתר בחי' והברית התיכון כו')

(על פירוש "רבת תעשרנה": מדרש רבה, בחוקותי, סוף פרק 35, מפרש שהכוונה לאחד לעשרה וכו'; ובשיר השירים רבה, על הפסוק "אני לדודי ועלי תשוקתו", מפרש שזהו לשון עושר. וזהו כפי שנאמר ברע"א מהימנא, בתחילת פרשת תשא: "העשיר" — זהו העמוד האמצעי, משום שתפארת עולה עד כתר, בבחינת "והברית התיכון" וכו';

ומשם יומשך כח הצמיחה ותוספת האור ברבוי והגדלת המדות אהבה ויראה ושיהיו כלולים זה מזה כמ"ש בד"ה וידעת היום והשבות ועמ"ש ע"פ כי כארץ תוציא צמחה כו' ובד"ה בשלח פרעה בענין פי' ראשית תבואתו ומ"ש ע"פ עשר אעשרנו לך.

ומשם תימשך יכולת הצמיחה ותוספת האור, באמצעות ריבוי והגדלת המדות, אהבה ויראה, וכן שיהיו כלולים זה בזה, כפי שמבואר במאמר המתחיל "וידעת היום והשבות". וראו גם את הנאמר על הפסוק "כי כארץ תוציא צמחה" וכו', במאמר המתחיל "בשלח פרעה", בעניין פירוש "ראשית תבואתו", ואת הנאמר על הפסוק "עשר אעשרנו לך".

עו"ל [עוד יש לומר] ע"ד מ"ש בזח"א [בזהר חלק א] ויחי דרמ"ו א' שיש לחם עני ולחם פנג ע"ש ובפ' בראשית דל"ג א' פי' דלחם עני זהו בחי' יבשה לשון יבשות

אפשר להסביר זאת גם על פי הנאמר בזהר, חלק א, ויחי, דף רמו ע"א, שיש לחם עוני ולחם פנג; ראו שם. ובפרשת בראשית, דף לג ע"א, מפרש שלחם עוני הוא בחינת יבשה, מלשון יובש;

ממילא מובן דע"י שנתמלא מים זהו בחינת רבת תעשרנה וז"ש [וזהו שכתוב] ארץ אשר לא במסכנות כו' עי' [עיי'] בזהר ויחי דרמ"ט ע"ב, וכי מדרגות אלו בעבודה היינו בחי' אתכפיא ואתהפכא.

ממילא מובן שכאשר היא מתמלאת מים, זוהי בחינת "רבת תעשרנה". וזהו שנאמר "ארץ אשר לא במסכנות" וכו' (ראו זוהר, ויחי, דף רמט ע"ב). ושתי בחינות אלה בעבודת ה' הן בחינת אתכפיא ובחינת אתהפכא.

וז"ש [וזהו שכתוב] שלחייך פרדס כו' שגם בהיותה בחי' בית השלחין ארץ יבשה לחם עוני בחי' אתכפיא גדלה מעלתה כו' ונמשך ע"י נרד וכרכם כו' כענין ריח ניחוח שמשיב את הנפש כו' ועמ"ש בפ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם).

וזהו שנאמר "שלחייך פרדס" וכו': גם כשהיא בבחינת בית השלחין, כלומר שדה יבשה, לחם עוני ובחינת אתכפיא, מעלתה גדולה וכו'; ועל ידי כך נמשכים "נרד וכרכם" וכו', בדומה לענין "ריח ניחוח" המשיב את הנפש וכו'. וראו את הנאמר בפרשת ויקהל, במאמר המתחיל "קחו מאתכם".

אך תכלית הצמאון הזה הוא כדי לדבקה בחי' רוחא ברוחא מחשבה במחשבה והיינו ע"י התורה וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך דברי ממש דבור בדבור מחשבה במחשבה כו'.

אך תכלית הצמאון הזה היא להידבק [בו], בבחינת "רוח עם רוח", מחשבה עם מחשבה. הדבר נעשה באמצעות התורה, כמו שכתוב: "ואשים דבריי בפ"ך" — דבריי ממש, דיבור עם דיבור, מחשבה עם מחשבה וכו'.

ועז"נ [ועל זה נאמר] ונחה עליו רוח ה' כי בחי' הדבור נק' רוח ממללא ובחי' זו תהיה נחה עליו מלמעלה.

על כך נאמר: "ונחה עליו רוח הוי", שכן בחינת הדיבור נקראת "רוח ממללא", ובחינה זו תנוח עליו מלמעלה.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל היושב ושונה הקב"ה שונה כנגדו (והמשכה של בחי' רוח גבוה מבחי' ההמשכה הנקי מים וכמ"ש ורוח אלקים מרחפת על פני המים וכמ"ש מזה סד"ה והניף ידו על הנהר בעים רוחו).

וכמאמר חז"ל: "כל היושב ושונה, הקב"ה שונה כנגדו". (והמשכת בחינת הרוח גבוהה מההמשכה הנקראת מים, כמו שכתוב: "ורוח אלקים מרחפת על פני המים"; וכפי שמתבאר בעניין זה בסוף המאמר המתחיל "והניף ידו על הנהר בעים רוחו").

והנה בחי' רוח זה הוא ממעלה למטה וכמ"ש עד יערה עלינו רוח ממרום שהרוח הוא יורד ממקום עליון וגבוה מאד נעלה בחי' אויר אור יו"ד דאורייתא מחכמה נפקת והחכמה מאין תמצא כנודע.

והנה בחינת רוח זו היא מלמעלה למטה, כמו שכתוב: "עד יערה עלינו רוח ממרום". הרוח יורדת ממקום עליון ונעלה מאוד, מבחינת "אור" – "אור" בתוספת יו"ד, שכן "אורייתא מחכמה נפקת", והחכמה "מאין תמצא", כידוע.

(ועמ"ש מענין אויר אור יו"ד שהאור הוא מקור האור בפ' מקץ סד"ה נר חנוכה מצוה כו' מזוזה מימין כו' וע' בזח"ג [בזהר חלק ג] נשא דק"ל ע"ב רוחא דנפיק כו' ע"ש ובפ' ויחי) (דרל"ה א')

(ועיינו במה שנכתב בעניין "אור" – "אור" בתוספת יו"ד, שהאור הוא מקור האור, בפרשת מקץ, בסוף המאמר המתחיל "נר חנוכה מצוה כו' מזוזה מימין כו'"; ועיינו בזהר חלק ג, נשא, דף קל ע"ב, "רוחא דנפיק כו'", שם; ובפרשת ויחי) (דף רל"ה ע"א).

והנה לפי משנ"ת [מה שנתבאר] לעיל ד' יסודות שבנפש הן ד' אותיות הוי', והנה ענין מלא מים זהו יחוד ו"ה בחי' מים

והנה, לפי מה שנתבאר לעיל, ארבעת היסודות שבנפש הם כנגד ארבע אותיות הוי'. והנה ענין "מלא מים" הוא ייחוד ו"ה, בחינת מים

ועפר וענין רוח ואש זהו יחוד ו"ה וזהו כענין יחו"ת [יחודא תתאה] ויחו"ע [יחודא עילאה] וכמ"ש במ"א ע"פ פקודי המשכן משכן העדות כו' ומשם תדרשנו.

ועפר; וענין הרוח והאש הוא ייחוד ו"ה. הדבר דומה לענין יחודא תתאה ויחודא עילאה, כמו שנתבאר במקום אחר על הפסוק "פקודי המשכן משכן העדות כו'"; ועיינו שם.

7 ומשם יובן יתרון מעלת ההמשכה מבחי"י רוח על ההמשכה שמבחינת מים כו' וזהו גם את העולם נתן בלבם ופי' ברבות

מכאן יובן היתרון שבהמשכה מבחינת "רוח" על פני ההמשכה מבחינת "מים" וכו'. וזהו גם "את העולם נתן בלבם", כפי שמפרש מדרש רבה

דהיינו מ"ש זה שמי לעולם היינו שם הוי' שעכשיו הוא בבחי' העולם וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] לא כמו שאני נכתב אני נקרא כו'

כמתייחס לנאמר: "זה שמי לעולם" — כלומר, שם הוי', שכעת הוא בבחינת העולם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: "לא כמו שאני נכתב אני נקרא" וכו'.

וניתן להם הכח להמשיכו מההעלם אל הגילוי בלבם כמ"ש בד"ה וארא אל אברהם ועי"ז יומשך הגילוי בעולם ג"כ:

וניתנה להם היכולת להמשיך אותו מן ההעלם אל הגילוי בלבם, כמו שמוסבר בדיבור המתחיל "וארא אל אברהם"; ועל ידי כך תימשך גם בעולם התגלות זו.

8 קיצור. שצ"ל פקדת ארץ. ועי"ז כמים הפנים לפנים. גם לשון פקידת עקרה ועי"ז ותשוקה וזהו פלג אלקים שנתחלק שם אלקים להיות מי ברא אלה.

תקציר. צריך להיות "פקדת ארץ", ועל ידי כך מתקיים "כמים הפנים לפנים". "פקידה" היא גם לשון של זכירת עקרה, ועל ידי כך "ותשוקה"; וזהו "פלג אלקים" — שם אלקים נחלק ל"מי ברא אלה".

ועי"ז רבת תעשרנה. והתשוקה יסוד האש ומזה נמשך ונחה עליו רוח הוי' ע"י הדבור בד"ת [בדברי תורה] רוח ממלא:

ועל ידי כך "רבת תעשרנה". התשוקה היא יסוד האש, וממנה נמשכת בחינה עליונה יותר: "ונחה עליו רוח הוי'" — באמצעות הדיבור בדברי תורה, "רוח ממלא".

9 ג והנה כל זה הוא עכשיו בהיות העולם מעלים והתלבשות הנשמה במאסר הגוף והעולם הגשמי שאז צריך להיות

3. כל זה נכון כעת, כאשר העולם מסתיר והנשמה מלובשת בכלא הגוף והעולם הגשמי; אז צריך להיות

פקדת הארץ ותשוקקיה מלמעלה למטה ולהיות נחה עליו רוח ה' לרוות הצמאון שמיסוד האש שיסוד הרוח גבהה מעלתו ממעלת ובחיי האש שמלמטה,

"פקדת הארץ ותשוקקיה" מלמעלה למטה, ו[צריך להיות] "ורוח הוי' תניח עליו", כדי להרוות את הצמאון שמקורו ביסוד האש; שכן מעלתו של יסוד הרוח גבוהה ממעלתו ומבחינתו של האש שמלמטה.

וכן בחיי מים של המצות גדלה מעלתם מבחי' ארץ שבהם ועל ידם נעשה הארץ שוקקה באתערותא דלתתא בתפלה ועכשיו תמיד היא שוקקה ולא שבעה מים

וכן מעלת בחינת המים של המצוות גדולה ממעלת בחינת ה"ארץ" שבהן ועל ידן נעשית הארץ שוקקת, באתערותא דלתתא שבתפילה. וכעת היא שוקקת תמיד ואינה שבעה ממים,

כי הרי אחר התפלה חוזרת ומתלבשת בענייני הגוף כל אחד ואחד לפי מדרגתו ובחינתו והמאכל מגשם את האדם ומסתיר ממנו אור ה' וקדושתו שלא יבא לידי גילוי בלב

שהרי לאחר התפילה היא חוזרת ומתלבשת בענייני הגוף, כל אחד לפי מדרגתו ובחינתו; והמאכל מגשם את האדם ומסתיר ממנו את אור ה' ואת קדושתו, כך שלא יתגלו בלב.

ולכן צריך להתפלל בכל יום עד עת קץ עד בא אמרת ה' לעתיד לבא ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וגו'

ולכן צריך להתפלל בכל יום, עד עת קץ, עד שתבוא אמרת הוי' לעתיד לבוא: "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" וגו'.

ואזי תהיי [תהיה] מעלת אתערותא דלתתא גדולה וגבוהה לאין קץ מצד עצמה שלא תצטרך לאתעדל"ע [לאתערותא דלעילא] מים ורוח

ואז תהיה מעלת האתערותא דלתתא גדולה וגבוהה לאין קץ מצד עצמה, והיא לא תזדקק לאתערותא דלעילא — למים ולרוח,

כי בחיי ארץ רצוא וצמאון שמיסוד האש שלמטה תהא עולה למעלה מעלה ונכללת באור א"ס ב"ה מאליה ומעצמה

כי בחינת ה"ארץ" — הרצוא והצמאון שמיסוד האש שלמטה — תעלה מעלה מעלה ותיכלל באור אין סוף ברוך הוא מאליה ומעצמה.

(והוא כענין כמעלת הזהב על הכסף המבואר בתניא פרק חמישים ועייש מייש בשם האריז"ל [האריז"ל זכרנו לברכה] ע"פ והכהנים הלויים כו' והוא בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] ביחזקאל, ועי ברע"מ [ברעיא מהימנא] פי תרומה דקני"ח א' מסט' [מסטרא] דעלמא דאתי כו' אחע"ב [אשת חיל עטרת בעלה] ב"ן [שם ב"ן] יתעלה בס"ג [בשם ס"ג] שלמעלה ממ"ה [משם מ"ה].

(והוא כעניין מעלת הזהב על הכסף המבואר בתניא, פרק חמישים; ועיינן שם כמה שנאמר בשם האריז"ל על הפסוק "והכהנים הלויים וגו'", והוא בלקוטי תורה ביחזקאל. ועיינן ברעיא מהימנא, פרשת תרומה, דף קני"ח ע"א, "מסטרא דעלמא דאתי וכו': "אחע"ב"; בן יתעלה בס"ג, שלמעלה ממ"ה.

ועוד יובן ענין זה ע"פ מייש בד"ה יהודה אתה בענין פי' ביום ההוא תקראי אישי כו' ע"ש).

עניין זה יובן עוד על פי המבואר במאמר הפותח במילים "יהודה אתה", בעניין פירוש הפסוק "ביום ההוא תקראי [לי] 'אישי' וכו'; עיינו שם).

וזהו והיה מספר בניי [בני ישראל] מספר היינו בחיי מצות שניתנו במספר תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הם מספר תרי"ך למספר בני ישראל המתחלק לששים

וזהו "והיה מספר בני ישראל יהיה": "מספר" הוא בחינת המצוות, שניתנו במספר — תרי"ג מצוות מן התורה ושבע מצוות מדברי חכמים, ובסך הכול מספר תרי"ך; מספר זה מקביל למספר בני ישראל, המתחלק לשישים

רבוא ניצוצות נשמות בבחי' גלגלתם שכדי שיומשכו למטה בנשיי [בנשמות ישראל] הוצרכו להיות בבחי' התחלקות לחלקים ולכא במספר ובמפקד (ועי באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה אשרינו מה טוב חלקנו כו').

ריבוא ניצוצות של נשמות, בבחינת "לגולגולותם". כדי שיומשכו למטה אל נשמות ישראל, היה עליהן להתחלק לחלקים ולהופיע במספר ובמפקד. (ועיינו באגרת הקודש, באגרת הפותחת במילים "אשרינו מה טוב חלקנו" וכו').

וזהו ג"כ פי' פקדת הארץ לשון מנין כמו פקוד כל בכור זכר והיינו לפי שירדו ממעלה למטה וירידתם צורך עלייה היא להעלות הנפשות ולקשרם בה' אחד בבחי' רצוא וצמאון ולכך כשיוגמר עליות הנפש וזהו גם פירוש "פקדת הארץ": לשון מניין, כמו "פקוד כל בכור זכר". הטעם לכך הוא שהנשמות ירדו מלמעלה למטה, וירידתן היא לצורך עלייה — להעלות את הנפשות ולקשור אותן בה' אחד, בבחינת ריצה וצמאון. לכן, כאשר יושלמו עליות הנפש,

אזי תהיה בחי' רצוא וצמאון שלהם כרשפי אש העולה למעלה עד אין קץ ויהי' [ויהיה] מספר הזה בבחי' אשר לא ימד ולא יספר והוא בחי' תשובה

אזי הריצה והצימאון שלהן יהיו כרשפי אש העולים למעלה בלי קץ, ומספר זה יהיה בבחינת "אשר לא ימד ולא יספר". זוהי בחינת תשובה.

וכמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אם ישראל עושין תשובה נגאלין כי תשובה מיסוד האש והצמאון ויצעקו אל ה' בחילא יתיר ותשובה עילאה בינה לבא

וכמאמר חז"ל: אם ישראל עושים תשובה, הם נגאלים. שכן התשובה באה מיסוד האש והצימאון, "ויצעקו אל הוי" בכוח גדול; והתשובה העילאה היא "בינה — הלב",

וכתיב לתבונתו אין מספר למעלה מבחי' מספר (עי' [עיינן] מ"ש לעיל בפ' אחרי סד"ה כי ביום הזה יכפר בענין ושמתיך בנקרת הצור וע' בזח"ב [בזהר חלק ב'] דרכ"ה ב' הנ"ל).

וכתוב "לתבונתו אין מספר" — למעלה מבחינת מספר. (עיינו במה שנכתב לעיל בפרשת אחרי, בסוף המאמר הפותח במילים "כי ביום הזה יכפר", בעניין "ושמתיך בנקרת הצור"; ועיינו בזהר, Part II, folio 225b, שהוזכר לעיל).

דהיינו למעלה מסדר ההשתלשלות כי ההשתלשלות נקרא מה שהוא נמשך כסדר והדרגה מעילה לעלול כו' כשלשלת הארה והארה דהארה כו'.

כלומר, למעלה מסדר ההשתלשלות. השתלשלות היא מה שנמשך כסדר ובהדרגה, מעילה לעלול וכו', בדומה לשרשרת: הארה, והארה של הארה וכו'.

וכך הם המשכות המצות במספר ושנק' רמ"ח אברים דמלכא ז"א היינו בחי' ט"ס [ט' ספירות] טפ"ט [ט' פעמים ט'] כו' וגם נקראו מצות המלך ועמ"ש בד"ה

וכך גם המשכות המצוות הן במספר; הן נקראות "רמ"ח איברים של המלך", ז"א, כלומר בחינת תשע הספירות, תשע כפול תשע וכו'; והן נקראות גם "מצוות המלך". וראו מה שכתוב במאמר המתחיל

כי ביום הזה יכפר א"כ הוא נק' סדר ההשתלשלות משא"כ תשובה באה שלא כסדר והדרגה רק למעלה מסדר ההשתלשלות ועמ"ש סד"ה כי ההרים ימוש,

"כי ביום הזה יכפר". אם כן, זה נקרא סדר ההשתלשלות; ואילו תשובה באה שלא לפי סדר והדרגה, אלא למעלה מסדר ההשתלשלות. וראו מה שכתוב בסוף המאמר המתחיל "כי ההרים ימוש".

וזהו כחול הים שהחול הוא למעלה מן הים וכמ"ש אשר שמתו חול גבול לים וכתוב יורדי הים כך תהיה בחי ארץ למעלה מהמים וכתוב לרוקע הארץ על המים ובחי אש תהיה למעלה מבחי הרוח וזהו "כחול הים": החול נמצא למעלה מן הים, כמו שכתוב "אני אשר שמתו חול גבול לים", וכן כתוב "יורדי הים". כך בחינת ארץ תהיה למעלה מן המים, וכמו שכתוב "לרוקע הארץ על המים"; ובחינת אש תהיה למעלה מבחינת רוח.

(ועמ"ש בפ' בראשית ד"ה כאשר השמים החדשים בענין פי' שמים וארץ חדשים שיהי' [שיהיה] לע"ל [לעתיד לבוא] וז"ש [וזהו שכתוב] בירמיה) (סי' ל"א) כי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר.

(וראו מה שכתוב בפרשת בראשית, במאמר המתחיל "כאשר השמים החדשים", בענין פירוש "שמים וארץ חדשים" שיהיו לעתיד לבוא; וזהו שכתוב בירמיהו) (פרק ל"א): "כי ה' ברא חדשה בארץ, נקבה תסובב גבר".

היינו שיהי' [שיהיה] התחדשות בחי' חדשה בארץ כי עכשיו כאשר ירד הגשם מן השמים והרוח את הארץ אזי דייקא והולידה והצמיחה

כלומר, תהיה התחדשות — בחינת "חדשה בארץ". שהרי עכשיו, כאשר "ירד הגשם מן השמים" והרוח את הארץ, דווקא אז "והולידה והצמיחה";

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] תהיה בחי' ארץ למעלה מבחי' מים ולא תצטרך לקבל מבחי' מים וזהו נקבה תסובב כו'.

אבל לעתיד לבוא תהיה בחינת ארץ למעלה מבחינת מים ולא תצטרך לקבל מבחינת מים. וזהו "נקבה תסובב" וכו'.

ועד"ז בחי' אש תהי' [תהיה] למעלה מבחי' רוח וע' בע"ח [בעץ חיים] שער א"א פ"ב [פרק ב'] וז"ש [וזהו שכתוב] ואני אהיה לה נאום ה' חומת אש כו'

וכך גם בחינת אש תהיה למעלה מבחינת רוח. וראו עץ חיים, שער אריך אנפין, פרק ב'. וזהו שכתוב: "ואני אהיה לה נאום ה' חומת אש" וכו'.

ועיין מענין והיה מספר כו' אשר לא יספר כו' (בגמרא רפ"ב דיומא דכ"ב ע"ב ורפ"ח דפסחים).

וראו בענין "והיה מספר" וכו', "אשר לא יספר" וכו' (בגמרא, בתחילת פרק ב' ביומא, דף כ"ב ע"ב, ובתחילת פרק ח' בפסחים).

ולכן כתיב והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי פי במקום ממש כי עיי תשובה זדונות נעשו כזכיות ואתהפכא מרירו למיתקא

לכן נאמר: "והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי" — כלומר, באותו מקום ממש; שכן באמצעות תשובה נעשים הזדונות כזכיות, והמרירות נהפכת למתיקות (אתהפכא מרירו למיתקא).

(והענין דהנה כתיב ואשים דברי בפין כו' ולאמר לציון עמי אתה והיינו כי פי עמי מבואר בד"ה אתם נצבים גבי לעברך בברית כו' להיות לו לעם.

(ההסבר הוא: נאמר "ואשים דברי בפין" וכו', "ולאמר לציון עמי אתה". משמעות הביטוי "עמי" מוסברת במאמר המתחיל "אתם נצבים", על הפסוק "לעברך בברית" וכו', "להיות לו לעם".

כי אין מלך בלא עם פי שהם נקראים במדרגת עמו שהם אנשים כמותו ומתייחסים אליו בערך מה כו' כי הנשמות עלו במחשבה כו' עייש וזהו עמי אשר נקרא שמי עליהם) (בד"ה ב' ס"י ז').

שהרי אין מלך בלא עם: כלומר, הם נקראים במעמד של "עמו", שכן הם אנשים כמותו ויש ביניהם זיקה אליו במידה מסוימת וכו', שהרי הנשמות עלו במחשבה וכו'; עיינו שם. וזהו "עמי אשר נקרא שמי עליהם" (בדברי הימים ב, פרק ז).

ועי' מ"ש בזח"א [בזהר חלק א] ה' א' ע"פ ולאמר לציון עמי אתה אל תקרי עמי אלא עמי כו' (ועיי' תי' [תיקוני זוהר] תקון י"ח דף ל"ה ב').

[וזה] על דרך מה שנאמר בזהר, חלק א, ה' א', על הפסוק "ולאמר לציון עמי אתה": אל תקרי עמי אלא עמי וכו' (ועיינו בתיקוני זוהר, תיקון י"ח, דף ל"ה ב').

וזהו ולאמר לציון דוקא עמי אתה והיינו כמשארז"ל [כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] בירושלמי פ"ד דתענית סוף ה"ב חזרנו על כל המקרא ולא מצינו שנקראו ישראל ציון אלא זה שנאמר ולאמר לציון עמי אתה.

וזהו "ולאמר לציון" דווקא: "עמי אתה". וכך אמרו חז"ל בירושלמי, פרק ד בתענית, סוף הלכה ב: "חזרנו על כל המקרא ולא מצינו שנקראו ישראל ציון אלא זה, שנאמר 'ולאמר לציון עמי אתה'".

והמכוון כדפי' הקה"ע [הקרבן העדה] שם שע"י קיום מצות המרומזים בפסוק זה ואשים דברי בפין זו תורה ובצל ידי כסיתך זו גמילת חסדים כו'

והכוונה, כפי שמפרש שם קרבן העדה, היא שבאמצעות קיום המצוות הרמוזות בפסוק: "ואשים דברי בפין" — זו תורה; "ובצל ידי כסיתך" — זו גמילות חסדים וכו';

לנטוע שמים וליסוד ארץ זהו עבודת הקרבנות אזי נקי ציון שהם מצויינים בעולם והיינו כמ"ש בת"א

[בתורה אור] פ' מקץ בד"ה רני ושמחי דס"ב סע"ב [סוף עמוד ב]

"לנטוע שמים וליסוד ארץ" — זו עבודת הקרבנות; אז הם נקראים "ציון", משום שהם מצויינים בעולם. וזהו כפי שנכתב בתורה אור, פרשת מקץ, במאמר המתחיל "רני ושמחי", דף ס"ב סוף עמוד ב:

וביאור ענין ציון כו' בצלמנו כדמותנו הן רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא והיינו רוחניות המצות ורוחניות התורה כמו שהן למעלה באור א"ס ב"ה שהן הן בצלמנו ממש

"וביאור ענין ציון" וכו': "בצלמנו כדמותנו" הן רמ"ח פקודין, רמ"ח איברין דמלכא; כלומר, הרוחניות של המצוות והרוחניות של התורה כפי שהן למעלה באור אין סוף ברוך הוא — הן ממש "בצלמנו".

אך גשמיות המצות כו' הם רק בחינת ציון מלשון סימן כו' אזי נקראת כנס"י [כנסת ישראל] ציון כו'

אבל ההיבט הגשמי של המצוות וכו' הוא רק בחינת ציון, מלשון סימן וכו'; ואז כנסת ישראל נקראת ציון וכו'.

והיינו שאז כנס"י [כנסת ישראל] מקבלת כל האורות שלמעלה ממש הנמשכים בז"א בבחי' י סוד שלה הנקי נקודת ציון

כלומר, אז כנסת ישראל מקבלת את כל האורות העליונים ממש, הנמשכים בז"א בבחינת היסוד שלה, הנקרא "נקודת ציון".

וזהו ולאמר לציון עמי אתה שאזי דוקא כשנקרא ציון ע"י קיום תורה ועבודה וגמ"ח [וגמילות חסדים]. אזי הם כח"י עמי.

וזהו "ולאמר לציון עמי אתה": דווקא אז, כשהם נקראים ציון מכוח קיום התורה, העבודה וגמילות חסדים, הם בבחינת "עמי".

10 והיינו אנשים כמותו שהרי הם מצויינים ברמ"ח איברין דמלכא ממש. משא"כ כשפוגמים בביטול מ"ע

[מצות עשה] וכ"ש [וכל שכן] בעברם על ל"ת [לא תעשה] נאמר לא עמי אתם.

כלומר, "אנשים כמוהו", שהרי הם מצויינים ממש ברמ"ח איברי המלך. אבל כאשר הם פוגמים בכך שאינם מקיימים מצוות עשה, ועל אחת כמה וכמה כשהם עוברים על איסורים, נאמר: "לא עמי אתם",

מטעם הנ"ל כי פי עמי שהם אנשים כמותו כו' וזה אינו רק ע"י קיום המצות שהם בחי' בצלמנו כדמותנו כנ"ל וכשעובר ח"ו [חס ושלום] על המצוה נקרא לא עמי כו'

מהטעם שהוזכר לעיל: פירוש "עמי" הוא שהם אנשים כמוהו וכו', והדבר אפשרי רק על ידי קיום המצוות, שהן בחינת "בצלמנו כדמותנו", כנזכר לעיל; וכאשר אדם עובר על מצווה, חס ושלום, הוא נקרא "לא עמי" וכו',

ח"ו [חס ושלום]. אך ע"י התשובה נעשו בבחי' בני אל חי. שהוא יותר גבוה ממדרגת עמי כו'.

חס ושלום. אבל באמצעות תשובה הם נעשים בבחינת "בני אל חי", שהיא דרגה גבוהה ממדרגת "עמי" וכו'.

ועמ"ש בפי' אל חי בד"ה וארשתיך לי כי במקום שבעלי תשובה עומדים כו' וזהו במקום אשר כו'.

ועיין במה שכתוב על פירוש "אל חי" במאמר הפותח "וארשתיך לי". שהרי "במקום שבעלי תשובה עומדים" וכו'; וזהו "במקום אשר" וכו'.

(ועיין מענין והיה במקום כו' בגמרא קדושין דל"ו ע"א ובפרש"י [ובפירש רש"י / ובפירוש רש"י] שם ובמדרש שמות רבה מפסוק זה ויקהל ס"פ מ"ח. וארא ר"פ י"ג כי תשא פל"ט. במדבר רבה פ' ב' וס"פ בלק).

(ועיין בעניין "והיה במקום" וכו' בגמרא, קידושין, דף ל"ו ע"א, ובפירוש רש"י שם; ובמדרש שמות רבה על פסוק זה: ויקהל, סוף פרק מ"ח; וארא, תחילת פרק י"ג; כי תשא, פרק ל"ט; [וגם] במדבר רבה, פרק ב', וסוף פרשת בלק).

וזהו מבלי אשר לא ימצא כו' מראש ועד סוף שלא יהיה ראש וסוף כי למעלה ולמטה יהיה שוה כחשכה כאורה

וזהו "מבלי אשר לא ימצא" וכו', "מראש ועד סוף": שלא יהיה ראש וסוף, משום שלמעלה ולמטה יהיו שווים, "כחשכה כאורה",

כי בבחי' א"ס ואין מספר לא שייך מעלה ומטה כי הוא למעלה מעלה מבחינת השתלשלות ממדרגה למדרגה.

כי בבחינת אין סוף ו"אין מספר" אין שייכות הבחנה בין מעלה למטה, שהרי היא למעלה מעלה מבחינת ההשתלשלות, מדרגה לדרגה.

11 וזהו איש מזריע תחלה יולדת נקבה דהיינו שמה שצריך להיות ע"י אתערותא דלעילא תחלה בזמן שאין בהמ"ק [בית המקדש] קיים ע"י זה צריך להיות בחי' מספר וצמצום בחי' נקבה ודין.

וזהו "האיש מזריע תחילה — יולדת נקבה": כלומר, כאשר בית המקדש אינו קיים, ההתעוררות צריכה לבוא תחילה מלמעלה, וכתוצאה מכך נדרשת בחינת המספר והצמצום — בחינת נקבה ודין.

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] בת קול שמנהמת כיונה ואומרת אוי לבנים כו' כנזכר בגמרא רפ"ק [ריש פרק קמא] דברכות.

וזהו מה שאמרו רבותינו זיכרונם לברכה: "בת קול שמנהמת כיונה ואומרת: אוי לבנים" וכו', כפי שנזכר בגמרא בראש הפרק הראשון של ברכות.

12 ופ"ב [ופרק ב'] דחגיגה יצתה בת קול ואמרה שובו בנים שובבים. וזהו מ"ש בזהר ענין הכרוזין שמלמעלה והם נמשכים מבחי' יג"מ [י"ג מדות] הרחמים לעורר בתשובה. ועמ"ש ע"פ אדם כי יקריב מכם.

ובפרק ב' של חגיגה נאמר: "יצאה בת קול ואמרה: שובו בנים שובבים". וזהו שכתוב בזהר על הכרוזים מלמעלה, הנמשכים מבחינת שלוש-עשרה מידות הרחמים כדי לעורר לתשובה. ועיינו במה שכתוב על הפסוק "אדם כי יקריב מכם".

אך לפי שהתעוררות זו נמשך מבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבד איש מזריע תחלה ע"כ יולדת נקבה היינו בחינה הנק' בת קול שהוא התולדה מבחי' קול העליון.

אך מכיוון שהתעוררות זו נמשכת מבחינת אתערותא דלעילא בלבד — "איש מזריע תחילה" — לכן "יולדת נקבה": זו הבחינה הנקראת בת קול, שהיא תולדת הקול העליון.

והוא בבחי' גבורות וע"כ נקרא בת. ועיין בעה"כ [בערכי הכינויים] בפרדס ערך בת (ועיין בתוספות פ"ק [פרק קמא] דסנהדרין ד"א ע"א ד"ה בת קול. ובתוי"ט [ובתוספות יום טוב] פרק בתרא דיבמות מ"ו ד"ה בת קול. וברש"י [וברבי שלמה יצחקי] פ"ז [פרק ז'] דסוטה דל"ג ע"א)

והיא מבחינת גבורות, ולכן נקראת "בת". ועיינו בערכי הכינויים שבפרדס, בערך "בת". (ועיינו בתוספות, פרק ראשון של סנהדרין, דף י"א ע"א, ד"ה "בת קול"; בתוספות יום טוב, הפרק האחרון של יבמות, משנה ו', ד"ה "בת קול"; וברש"י, פרק ז' של סוטה, דף ל"ג ע"א.)

ולכן דינים שולטים בזמן שאין בהמ"ק [בית המקדש] קיים, אבל לעתיד לבא אשה מזרעת תחלה מלמטה למעלה בלא אתערותא דלעילא ולכן יולדת זכר בחי' חסדים להיות זכר חסדו וכו'.

ולכן הדינים שולטים בזמן שבית המקדש אינו קיים. אבל לעתיד לבוא "אשה מזרעת תחילה", מלמטה למעלה, בלא אתערותא דלעילא, ולכן "יולדת זכר" — בחינת חסדים, כדי שיהיה "זכר חסדו" וכו'.

(עו"ל [עוד יש לומר] במעלת ומדרגת התשובה כנודע דבתשובה נאמר לפני הוי' תטהרו שנמשך מלמעלה מבחי' שם הוי'. והענין כי שם הוי' זהו נמשך ע"י ד"י [ד' יסודות] שבנפש רוח אש מים עפר כנ"ל.

(אפשר להסביר זאת עוד על פי מעלתה ודרגתה של התשובה. כידוע, על יום הכיפורים נאמר: "לפני הוי' תטהרו", כלומר, התשובה נמשכת מלמעלה מבחינת שם הוי'. והענין הוא ששם הוי' נמשך באמצעות ארבעת היסודות שבנפש — רוח, אש, מים ועפר — כנזכר לעיל.)

אך לפני הוי' למעלה מד"י [מד' יסודות] זהו מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג'] ענין הבחי' שלמעלה מד"י [מד' יסודות] הכולל ד"י [ד' יסודות] בכח ולא בפועל כו' והוא מקורן ושרשן ולכן ע"י התשובה נשלם הפגמים שבד"י [שבד' יסודות] כו'.

אך "לפני הוי'", שלמעלה מארבעת היסודות, הוא הענין שנכתב בעץ חיים, שער מ"א, פרק ג', על הבחינה שלמעלה מארבעת היסודות, הכוללת אותם בכוח ולא בפועל וכו'; והיא מקורם ושורשם. לכן באמצעות התשובה מתקנים הפגמים שבארבעת היסודות וכו'.

וזהו ממש בחי' אשר לא יספר כי בתורה ומצות נאמר את מספר ימיך אמלא ע"ד ואברהם זקן בא בימים כו' כמשנ"ת [כמו שנתבאר] בפ' משפטים,

וזהו ממש הבחינה של "אשר לא יספר". על התורה והמצוות נאמר "את מספר ימיך אמלא", בדומה ל"ואברהם זקן בא בימים" וכו', כפי שנתבאר בפרשת משפטים;

אבל בע"ת [בעלי תשובה] אפילו בשעתא חדא ביומא חדא ברגעא חדא כו' קריבין לגבי קוב"ה [קודשא בריך הוא] מה דלא הוה הכי אפילו לצדיקים גמורים כמ"ש בזהר פרשה חיי שרה דקכ"ט ובגמרא יש קונה עולמו בשעה אחת כו'

אבל בעלי תשובה, אפילו בשעה אחת, ביום אחד, ברגע אחד וכו', מתקרבים אל הקב"ה — מה שאין כן אפילו אצל צדיקים גמורים — כפי שכתוב בזהר, פרשת חיי שרה, דף קכ"ט; ובגמרא נאמר: "יש קונה עולמו בשעה אחת" וכו'.

והיינו מפני שממשיך מבחי שלמעלה מגדר מספר כנ"ל, וזהו ג"כ פי את העלם נתן בלבם זה שמי לעלם כו' כי

הסיבה לכך היא שהוא ממשיך מן הבחינה שלמעלה מגבולות המספר, כפי שנאמר לעיל. וזהו גם פירוש "את ההעלם נתן בלבם": "זה שמי לעולם" וכו'. כי

הנה גבי יג"מ [י"ג מדות] הרחמים כתיב ויקרא הוי' הוי' ופסיק טעמא בגווייהו ועמ"ש בת"א [בתורה אור] פרשה בשלח בד"ה וירא ישראל כו' ובחי שם הוי' שלמעלה מהשתלשלות זהו ענין זה שמי לעלם שהוא בבחי העלם

לגבי שלוש עשרה מידות הרחמים נאמר: "ויקרא הוי' הוי'", וטעם מפסיק ביניהן (וראו מה שנכתב בתורה אור, פרשת בשלח, במאמר המתחיל "וירא ישראל" וכו'). בחינת שם הוי' שלמעלה מהשתלשלות היא עניינו של "זה שמי לעולם", הנמצא בהעלם.

וגם את ההעלם הזה נתן בלבם הכח להמשיכו מההעלם אל הגילוי ע"י התשובה והיינו ע"י כי בהלב יש ג"כ בחי תעלומות לב שהוא פנימית נקודת הלב שלמעלה מהשכל כמ"ש בד"ה ביום השמיני שלח.

וגם את ההעלם הזה נתן בלבם: את הכוח להמשיך אותו מן ההעלם אל הגילוי באמצעות התשובה. כלומר, משום שגם בלב יש בחינה של "תעלומות לב", שהיא פנימיות נקודת הלב, שלמעלה מן השכל, כפי שמוסבר במאמר המתחיל "ביום השמיני שלח".

וזהו ענין התשובה ממעמקים קראתיך מעומקא דליבא וע"י גילוי תעלומות לב ממשיכים גילוי בחי זה שמי לעלם כו' להיות שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיה).

וזהו עניינה של התשובה: "ממעמקים קראתיך" — מעומק הלב. ובאמצעות גילוי תעלומות הלב ממשיכים את גילוי בחינת "זה שמי לעולם" וכו', כדי שיהיה "שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיה".

ואזי ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו פי יהודה מלשון הפעם אודה שהוא בחי ממטה ואז "ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו". פירוש הדבר: יהודה הוא מלשון "הפעם אודה", והוא בחינת התנועה מלמטה

למעלה וישראל בחי שמלמעלה למטה ונקבצו יחדיו שיהיה הכל ביחד ושמו להם ראש אחד שעכשיו הם שני בחי יחוד יחודא עילאה ויחודא תתאה.

למעלה, ואילו ישראל הוא בחינת התנועה מלמעלה למטה. "ונקבצו יחדיו" פירושו שהכול יהיה יחד, "ושמו להם ראש אחד". כעת מדובר בשתי בחינות של אחדות: יחודא עילאה ויחודא תתאה,

וכענין שנאמר כי לא מחשבותי מחשבותיכם שמלמעלה למטה כל מה שלמטה מטה הוא כאין ואפס לגבי העליון ממנו וממטה למעלה הוא בהיפך משא"כ לעת"ל [לעתיד לבוא] יהיה ראש אחד

כמו שנאמר: "כי לא מחשבותי מחשבותיכם". בתנועה מלמעלה למטה, כל מה שנמוך יותר נחשב לאין ואפס ביחס למה שמעליו; ובתנועה מלמטה למעלה המצב הפוך. אבל לעתיד לבוא יהיה "ראש אחד",

דהיינו למהוי אחד באחד (ועמ"ש ע"פ ויגש אליו יהודה) כי גדול יום יזרעאל פי' יזרעאל זריעת אל כלומר, להיות אחד באחד (וראו מה שנכתב על הפסוק "ויגש אליו יהודה"). "כי גדול יום יזרעאל": פירוש יזרעאל הוא זריעת אל.

כי חסד נקרא בשם אל והיינו הצדקה וחסד שעושין למטה שנזרע בארץ שמטמינים אותו בעפר. כי החסד נקרא בשם אל; כלומר, הצדקה והחסד שנעשים למטה, ונזרעים בארץ — כשמטמינים אותם בעפר.

וכך כל המצות הם נזרעו ונתלבשו בלבושים גשמיים ולעתיד לבוא הארץ תוציא צמחה יהי [יהיה] מצמיח ישועות

וכך כל המצוות נזרעו והתלבשו בלבושים גשמיים; ולעתיד לבוא "הארץ תוציא את צמחה": יהיה "מצמיח ישועות",

כי קרובה ישועתי לבוא ועי"ז נעשה הכל בחיי יום שלא יהיה ב' בחיי אור וחשך רק לעת ערב יהי [יהיה] אור. וזהו כי גדול יום מאחר שנעשה הכל בחיי יום וכו':

כי "קרובה ישועתי לבוא". ועל ידי כך הכול נעשה בבחינת יום, כך שלא יהיו שתי בחינות — אור וחושך — אלא "לעת ערב יהיה אור". וזהו "כי גדול יום": מאחר שהכול נעשה בבחינת יום וכו'.

13 קיצור. שכל זה עכשיו ההמשכות מים ורוח גבוה מההעלאה דארץ ואש. אבל לע"ל [לעתיד לבוא] תהיה

מעלת האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] גבוה מצד עצמה והיה אור הלבנה כאור החמה שוין בקומתן.

סיכום. כל זה נכון לעכשיו: ההמשכות של מים ורוח גבוהות מן ההעלאה של ארץ ואש. אבל לעתיד לבוא תהיה מעלת האתערותא דלתתא גבוהה מצד עצמה, ו"אור הלבנה יהיה כאור החמה", ושתייהן יהיו שוות בקומתן.

ובחינת מספר בני ישראל המצות יהיה בבחי' אשר לא יספר ע"ד ולתבונתו אין מספר. והיינו על ידי התשובה.

ומדרגת "מספר בני ישראל", המצוות, תהיה בבחינת "אשר לא יספר", בדומה ל"ולתבונתו אין מספר". וזה יהיה באמצעות תשובה.

והיה מספר בניי כחול הים אשר לא ימד...

וזהו והיה במקום כו'. וזהו מבלי אשר כו' אשה מזרעת תחלה אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ונקבצו כו' כי גדול יום כו':

וזהו "והיה במקום" וכו'. וזהו "מבלי אשר" וכו'; "אשה מזרעת תחילה" — האתערותא דלתתא; "ונקבצו" וכו', "כי גדול יום" וכו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/bamidbar/6

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק